

číslo: 9

júl/august/september 2021

ARCHA NOVINY

štvrt'ročník pre klientov, príbuzných, priateľov a všetkých podporovateľov DS ARCHA

Milí čitatelia,

slnečné lúče nás pomaly opustili a vystriedali ich oblaky, dážď a pochmúrne počasie.

Jedným slovom

JESEŇ.

Aj napriek možno nie veľmi peknému počasiu veríme, že sa pri čítaní článkov v tomto výtlačku pobavíte, precvičíte si myseľ, dozviete sa nové zaujímavosti a prečítate si príbehy klientov nášho zariadenia.

Príjemné čítanie!

BABIE LETO

Pavučinka biela nežná,
poletuje povetrím.
Ani sama neverím,
už sa do nej zamotávam.

Jeseň maľuje lesy,
Teplými farbami – tónmi.
Niekedy je jeseň
clivá ako tichá pieseň.

Kedy to je?
Keď na okná neustále,
v rytmickom rytme
dážd' bubnuje.

Pavučinka biela nežná,
poletuje povetrím.
Už tomu verím,
veď som do nej celá zamotaná.

Autor: Mgr. Darina Blašková

Zdroj – obrázok (pavučina):

https://www.google.com/search?q=babie+leto&source=lnms&tbm=isch&sa=X&sqi=2&ved=2ahUKEwjIqbjJorXzAhWRsDEKHwLrBfM_Q_AUoAXoECAEQAw&biw=1920&bih=937&dpr=1#imgrc=fYWCT4vfzgw7EM

Zdroj – obrázok

(kvet):https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fimg.ephoto.sk%2Fdata%2Fusers%2F%2F5043%2Fphotos%2F3dce1d36f491f72025db4e49f29c1116dc3be111_large.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.ephoto.sk%2Ffotogaleria%2Ffotografie%2F30652%2Fbabie-leto%2F%3F%3Dphotos&tbid=bIGYzIw5xMy9uM&vet=12ahUKEwjCvJvOyrXzAhVCihoKHfpFDkoQMygTegUIARDSAQ..i&docid=WmxfEsQDNT71QM&w=645&h=395&q=babie%20leto&ved=2ahUKEwjCvJvOyrXzAhVCihoKHfpFDkoQMygTegUIARDSAQ

Ako som prežil „bratskú“ pomoc roku 1968 a ako aj „oslobodenie“ od partizánov

V januári 1968 som pracoval ako asistent na gynekologicko - pôrodníckej klinike v Martine. Koncom januára 1968 sa konali na klinike záverečné skúšky, ktorých ako člen komisie sa zúčastnil aj prof. Dlhoš ako vedúci katedry gynekológie a pôrodnictva Lekárskej fakulty (Inštitút pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov). Bol pojem nielen u nás, ale aj v Čechách. Ponúkol mi miesto asistenta.

Bolo to lákavé a pre mňa to znamenalo vyššiu úroveň. Súhlasil som, ale som mu povedal, že sa musím dohodnúť s manželkou. Dohoda s manželkou trvala dlhšie.

Zakrátko som dostal list, v ktorom profesor napísal „Ďuro, tak prídeš alebo neprídeš?“ To bol celý obsah listu. Hneď ako sa dalo som utekal do Bratislavy a podpísal som všetky formality. Bol som teda zamestnancom Doškoloľáku, ale ešte do konca školského roku som učil medikov v Martine. Reálne som robil na novom pracovisku asi mesiac pred vstupom armád Varšavskej zmluvy do Československa.

Na 21. august 1968 spomínam každý rok. Vtedy má totiž narodeniny moja dcéra. Spomienky sú každým rokom bledšie a citovo skoro indiferentné. Ale na hrôzy, ktoré som prežil sa celkom nedá zabudnúť.

V ten deň nás zobudila svokra. Skôr ako obyčajne keď odchádzame normálne do práce. Povedala nám, čo sa stalo. Utekali sme do obchodu, že si niečo nakúpime, ale obchod s potravinami bol úplne prázdny. Regále boli úplne prázdne.

Nekúpili sme ani kúsok chleba. Mojou embečkou som išiel do práce. Nemal som dost' benzínu. Na ceste na benzínovú pumpu bolo veľa tankov. Predieral som sa medzi tankami. Bola to odo mňa veľká hlúposť. Osadenstvo tankov mohlo ma považovať za kontrarevolucionára a rozdrviť tankami. Nakoniec sa mi podarilo dostať k pumpe, ale ani tu som nepochodil. Nemali ani kvapku benzínu.

Horko ťažko som sa dostal do nemocnice na Kramároch a na gynekologicko - pôrodnícku kliniku. Oddelenie nebolo až tak obsadené. Urobil som vizitu a hŕtal čo ďalej. S profesorom sme si sadli na balkón, ktorý bol oproti Horskému parku.

Dumali sme o tom čo urobíme s pacientkami v prípade, že budú bezprostredne ohrozené. Nič nefungovalo. Všetko bolo ochromené. Nestriel'alo sa a situácia vyzerala dosť pokojne. To nás relatívne upokojilo až do chvíle, keď sa z Horského parku ozval guľomet.

Striel'al v malých dávkach. Rýchlo sme sa pobrali dnu. Vrchol všetkého bolo, keď sa zrazu pred centrálnym príjmom objavil tank. Vyšiel z neho ruský dôstojník s doprovodom so samopalmi. Ošetrili ho, ale mali sme strach, že sa začne strieľať. Nestalo sa a tank odišiel. Aj z toho bolo vidno, že okupanti boli presvedčení, že u nás bola kontrarevolúcia. Po dvoch dňoch a nociach sa dostali do práce aj moji kolegovia a mohol som ísť domov.

Asi na tretí deň bolo treba ísť niečo súrne vybaviť do mesta. Podujal som sa, že to vybavím. Išiel som pešo a dostal som sa až na námestie SNP. Bol som už blízko pošty, keď zrazu z veže od naproti sa ozval guľomet. Nevedel som kam mieri. Doplazil som sa až

ku vchodu pošty a čakal čo bude ďalej. Boli tam aj iní ľudia. Tí mi povedali, že deň predtým zastrelili pri pošte mladé dievča. Na tom mieste visel veniec a horiaci kahan. Keď sa hodnú chvíľu nestriel'alo, rýchlo som utekal domov. Nič som nevybavil. Bolo to naozaj o život.

Z bratskej pomoci som mal traumú podobnú tej, akú som zažil ako chlapec v povstaní a pri prechode fronty počas druhej svetovej vojny. Vtedy som mal 11 rokov.

V tom čase nemecká armáda išla očistiť našu dedinu od partizánov. Trvalo im dva dni, kým sa prerúbali cez spadnuté stromy. Z okresného mesta do našej dediny viedla cesta cez hory a lesy. Totiž stromy, ktoré rástli vedľa cesty partizáni popílili tak, že popadali na cestu. Bola to veľká prekážka. Nemci to prekonali a hneď pri vstupe do dediny napadli malú skupinku partizánov. Pamätám sa, že jedného z nich postrelili do nôh napriek tomu, že sa im prihovoril nemecky. Raneného previezli k našej susede.

Druhý partizán utekal pred obrneným vozom tak, že keď už bol na dostrel bol už za zákrutou, tak dobehol až do dediny a schoval sa neďaleko nás do chlieva.

Prehľadali celú túto oblasť dediny, ale ho nenašli. Dodnes je mi záhadou, prečo to prasa vtedy ani nemuklo. Po neúspešnej naháňačke mu majitelia chlieva dali šaty a zakrátko chodil akoby nič po dedine obsadenej Nemcami.

Nemci teda definitívne obsadili dedinu. Vzdialenejší susedia nás prezradili Nemcom, že moji dvaja bratia sú partizáni. Obsadili celý dom. Otca zobrali aj s koňmi na odvoz. Zrejme mal skončiť v koncentračnom tábore. Utiel z Liptovského Mikuláša. Vrátil sa bez koní. Druhý z dediny, ktorý bol tiež spolu s otcom odvečený na odvoz nechcel utiecť bez koní. Skončil v koncentráku. Keď sa vrátil domov vážil 35 kg. Predtým to bol najsilnejší chlap v dedine.

Dom bol teda plne obsadený Nemcami. Nemali sme ani kde sedieť. Sedeli sme s mamou na prahu dverí. Nemali sme ani čo jesť. Všetky zásoby jedla vyžrali. Chovali sa veľmi arogantne. Dreváreň mali plnú narúbaného dreva, ktoré otec nachystal na zimu, ale Nemci nepálili drevo z drevárne, ale pálili náš nábytok. Čakali sme, že nás každú chvíľu zastrelia. Jediný, kto sa choval ľudskejšie bol kuchár. Na dvore mal etablovanú poľnú kuchyňu. Keď ho nikto nevidel, dal nám do misky trocha polievky. To nás držalo pri živote, ale to nebol Nemec, ale Rakúšan.

Po niekoľkých dňoch odišli preč. Boli sme radi, že sme nažive a že náš dom nezapálili. O otcovi sme nevedeli nič.

A takto sme spolu s mamou prežili aj prechod frontu. Bol to tiež horor. Z toho čo som prežil dnes sa ani nečudujem, že Nemci prehrali druhú svetovú vojnu. Rusi žili pod útlakom stalinizmu. Možno očakávali, že im Nemci prinesú oslobodenie od tyranie, ale stal sa opak. Nemci strieľali do ľudí, pálili a ničili všetko. Tak ako u nás doma v období SNP. A to im zlomilo krk. Stále si myslím, že stratégia spálenej zeme bola jednou z príčin porážky Nemcov v druhej svetovej vojne.

Autor: doc. MUDr. Juraj Filický, DrSc.

Zdroj – obrázok: https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fdam.nmhmedia.sk%2Fimage%2Fe2af83c1-cd27-46e2-b5a8-baa142425c39_dam-urlmujdub.jpg%2F1024%2F0&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww1.pluska.sk%2Fgal%2Frady-a-tipy%2Fvelka-predpoved-pocasia-jesen-kupanie-zabudnite-co-babie-leto%2F3%3Fitm_brand%3Dplus1%26itm_template%3Darticle%26itm_modul%3Darticle_gallery%26position%3D2&tbnid=fYWCT4vfzgW7EM&vet=12ahUKEwip3I6OorXzAhVMaBoKHx6pA9MQMygSegUIARDQAQ..i&docid=vJeSu1WfjRXypM&w=1024&h=683&itg=1&q=babie%20leto&ved=2ahUKEwip3I6OorXzAhVMaBoKHx6pA9MQMygSegUIARDQAQ

Zdroj – obrázok:

https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fres.cloudinary.com%2Fhffe7ozhs%2Fimage%2Fupload%2Fcf%2Fch_1600%2Cw_800%2Fv1427032134%2Fmwxpytqvhbgnopayjvqq.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.vytvarnedielabb.sk%2Fdielo%2F18&tbnid=0vsO8tDxHXYQjM&vet=12ahUKEwiAjJfCo7XzAhUBhRoKHaOGDLAQMygEegUIARCOAQ..i&docid=148Q4MfhXVcc2M&w=800&h=533&q=partiz%C3%A1n&ved=2ahUKEwiAjJfCo7XzAhUBhRoKHaOGDLAQMygEegUIARCOAQ

OCHRANA KRÁSY

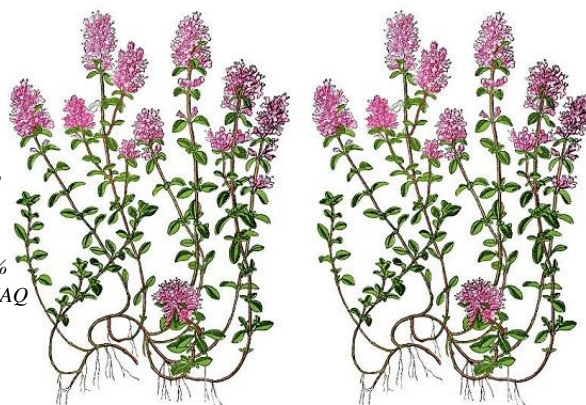
Do hudby elektrických gitár a huslí je zakliaty kyslík sviežo zelenej lúky. Jej pestrých kvetín obraz – materina dúška, divé klinčeky a pastierska kapsička.

Do kontúr slovenskej krajiny vliatej do čistej podoby, priezračnej ako dávna vesmírna samota – teba 20. storočie.

Nesmelo a len chvíľami zdobí prostota svojou plachou nehou, je najhlbším vyjadrením krásy – nemo a predsa slávne si obe hľadajú príbytok.....

Autor: pani Zorka

Zdroj – obrázok: <https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Falfamedicalteam.com%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2FMaterina-d%25C3%25BA%25C5%25A1ka2.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Falfamedicalteam.com%2Fobchod%2Fmaterina-duska%2F&tbnid=VEf-Flzo-KIPGM&vet=12ahUKEwiR3fTipLXzAhUNwIUKHX0xBaIQMygGegUIARDJAQ..i&docid=L2uJItlyTTUyCM&w=295&h=400&q=materina%20d%25C3%25BA%25C5%25A1ka&ved=2ahUKEwiR3fTipLXzAhUNwIUKHX0xBaIQMygGegUIARDJAQ>

Červený index

Keď ma prijali na Lekársku fakultu v Bratislave v roku 1952, dostal som okrem iného aj index. To bol taký malý, linajkovaný zošit modrej farby s pevnou prvou a poslednou stranou. Bol to dôležitý dokument. Do neho sa zapisovali dátumy skúšok a zápočtov z odboru, z ktorého sa skúška robila a podpis skúšajúceho. Bol to naozaj veľmi dôležitý dokument. Ak došlo k jeho strate, nový sa vybavoval len veľmi ťažko. Našťastie to čo bolo napísané v indexe sa nachádzalo na dekanáte v iných dokumentoch. Po skončení štúdia, teda po poslednej štátnici - záverečnej skúške, sa pri splnení pomerne náročných podmienok udeľoval aj takzvaný červený index. Tých bolo v ročníku veľmi málo. Podmienky získania červeného indexu boli dosť náročné a ťažko splniteľné. Adept na červený index musel mať celoštudijný priemer známok zo skúšok - za 6 rokov štúdia medicíny, menej ako 1,5. Ďalšou podmienkou bolo urobiť záverečné skúšky tzv. štátnice za jedna.

Môj celoštudijný priemer známok bol menej ako 1,5 a všetky záverečné skúšky, ktoré boli komisionálne, som musel urobiť na jednotku. Záverečné skúšky boli veľmi prísne a odborne náročné. Boli štyri. Tri zo základných medicínskych odborov - interná medicína, chirurgia, tretiu si nepamätám a štvrtá bola z hygieny. Tento odbor bol ten, pre ktorý som nedostal červený index. Všetky tri štátnice som urobil na jednotku, len z hygieny som dostal dvojku. Tým som stratil nárok na červený index. Nepamätám si otázky, ktoré som dostal z tých troch štátnych skúšok, ale z hygieny áno. Jedna otázka z hygieny znela: „Vplyv zelene na psychiku obyvateľstva.“

Podotýkam, že hygiena sa po prvýkrát prednášala v našom ročníku.

Predchádzajúci ročník hygienu ešte nemal. Učebnice z hygieny alebo aspoň skriptá neboli. Ani záujem o prednášky, ktorých bolo výrazne menej v porovnaní napríklad s internou medicínou, nebol veľký. Nikto zo študentov medicíny nepredpokladal, že z hygieny bude štátna záverečná skúška. Prečo bola z hygieny záverečná skúška? Jediné rozumné vysvetlenie sa nenašlo, pretože vtedy z praktického hľadiska pre potreby praxe sa hygiene neprpisovala taká dôležitosť v porovnaní napríklad s internou medicínou alebo s chirurgiou. Už vtedy sa ukázalo, aké je v živote dôležité byť dobrým stranníkom. Prednosta katedry hygieny bol takým straníkom a veľkým a okrem toho bol aj prodekanom lekárskej fakulty. To bola vysoká a veľmi dôležitá funkcia. To je moje vysvetlenie prečo sa práve hygiena stala okrem iných predmetov záverečnou

štátnicovou skúškou. Zrejme využil strannícku príslušnosť a funkciu prodekana, aby si presadil svoj odbor, aby hygiena bola štátnou záverečnou skúškou. Ale vráťme sa k priebehu mojej skúšky z hygieny.

Otázka ma zaskočila. V prvom momente som nevedel čo mám povedať. Počítal som aj s možnosťou, že skúšku neurobím a budem ju musieť opakovať. Totiž pri týchto skúškach sa vyžadovala súvislá odpoveď na otázku a až potom bolo treba odpovedať na otázky členov komisie. Zabudol som upozorniť, že otázky boli tajné a študent si ich ťahal z obálky. Po vytriezvení zo šoku, ktorý mi spôsobil obsah vyťahutej otázky, som sa rozhovoril. Hovoril som o rôznych aspektoch psychiky, na ktoré som si spomenul zo skúšky z psychiatrie. Bol som sám sebou prekvapený, že som si až tak nevymýšľal a hovoril som k veci. Okrem toho som si nerobil žiadnu prípravu na papieri. Lebo nebolo čo si pripravovať. Asi aj tým som si u komisie urobil dobrý dojem. Zodpovedal som všetky otázky a komisia mi dala dvojku. Bol som rád, že mám po skúške. Ale to zároveň znamenalo, že som prišiel o červený index, lebo som nesplnil podmienku, že všetky záverečné skúšky musia byť zodpovedané na jednotku. Dnes táto podmienka už neplatí.

Prišiel som nielen o červený index, ale aj o 500 slovenských korún, ktoré sa prideliovali automaticky s dosiahnutým červeným indexom. Boli to vtedy veľké peniaze. Bol som ženatý a mal som jedno dieťa. Ako sa hovorí, smrdel som grošom. Chcel som z toho všeličo kúpiť manželke a mojej dcérke, ale pre dvojku z hygieny plány nevyšli .

Nebolo ani také jednoduché získať zo skúšok celoštudijný priemer známok 1,5. Mohlo sa stať, že ste boli na skúšku pripravení dokonale, ale nedalo sa rátať s tým, že dostanete jednotku. Záviselo to od rôznych okolností. Stačilo, že skúšajúci nemal dobrú náladu alebo niektoré veci ste nepovedali jeho slovami a napriek dokonalej príprave na skúšku ste dostali horšiu známku ako jednotku.

Bol som na skúške z experimentálnej patológie. Prevládal všeobecný názor, že skúška z experimentálnej patológie patrí medzi veľmi ťažké skúšky. Boli so mnou aj dvaja študenti medicíny. Jeden bol normálnym študentom ako ja, ale druhý o 20 rokov starší bol prípravkár. To znamená, že maturitu urobil za jeden rok

a bol stránickým postrachom v ročníku. Profesor ležal na takej prični, nedalo sa povedať, že to bola posteľ a bol zrejmé „pod parou“. O ňom bolo známe, že si rád vypije. Odpovedali sme postupne na otázky, ktoré sme si vytiahli z obálky. Počas našich odpovedí nepovedal ani slovo. Mali sme pocit, že nás ani nepočúva. Ale ako sa ukázalo neskôr počúval, a to veľmi pozorne. Prišlo k hodnoteniu našich odpovedí. Tomu stránickemu „bossovi“ odpovedal: „Vy ste blbý, nič neviete a ani ničomu nerozumiete. Dávam Vám trojku, pretože sa už s Vami nechcem viac stretnúť.“

Kolegovi povedal: „Zaslúžili by ste si trojku. Viete toho dost, ale musíte si veľa vecí doplniť. Príd'te nabudúce.“ Kl'udne ho zo skúšky vyhodil.

Mne povedal: „ Máte dobré vedomosti, vaša trojka je zaslúžená.“ Na tú skúšku som sa dobre pripravil, pretože tvorila základ pre iné predmety, najmä pre internú medicínu. Pri inom skúšajúcom by som bol dostal celkom iste jednotku. Počas celého štúdia to bola jediná skúška, pri ktorej som dostal trojku. Na druhej strane bol som rád, že ma zo skúšky nevyhodil.

Spomínam si aj na iného profesora, ktorý bol známy svojimi naozaj perfektnými prednáškami a spôsobom skúšania. Jeho prednášky boli všeobecne známe nielen odbornou úrovňou, ale aj spôsobom prednesu. Na jeho prednášky chodili aj iní lekári a aj medici, ktorí profesorov odbor mali už dávno za sebou. Na jeho prednášky som chodil aj ja a pozorne som ich počúval. Na jednej prednáške sa tak rozohnil, že niektoré mená, ktoré písal na tabulu sa mu na tabuľu jednoducho nezmestili. Na tabuľu napísal len ich časť a zbytok kriedou napísal na stenu vedľa tabule. Niekedy som si myslel, že mu nebude stačiť ani celá stena. To sa stalo aj vtedy, keď pri jednej prednáške o chorobnom stave človeka popísal aj bunky Aničkova. Tabuľa na napísanie toho mena nestačila. Napísal len polovicu a druhú polovicu písal už na stenu. Stena mu sotva stačila. Písal totiž veľkým písmom. Podotýkam, že to napísal azbukou. Na tú dobu to bolo obdivuhodné. Kde a kedy sa to naučil je pre mňa dodnes záhadou.

Išiel som na skúšku z patologickej anatómie, to bol totiž jeho odbor, s malou dušičkou. Skúšali aj asistenti, ale ja som sa dostal k pánovi profesorovi.

Asistenti boli milosrdnejší a u nich sa skúška robila ľahšie. U pána profesora skúšku mnohí neurobili. Modlil som sa, aby som si nevytiahol ako otázku „brušný týfus“. Brušný týfus bol jeho srdečnou záležitosťou. Kto tú otázku dostal mohol si byť istý, že skúšku neurobí. Vytiahol som si tri otázky

a vydýchol som si. Brušný týfus nebol medzi otázkami. Bola tam aj otázka, kde som mohol uplatniť Aničkovove bunky. Pripravil som si odpovede a začal som s otázkou, kde boli Aničkovove bunky. Začal som odpovedať a prišiel som na Aničkovove bunky. Po ich vyslovení zakričal: „Dost', dost'!“ Bol celý uveličený z toho, že viem čo sú Aničkovove bunky a napísal mi jednotku. Ostatné dve otázky som už neodpovedal. Plný radosti, že to mám už za sebou som opustil jeho pracovňu. Trochu som odbočil teraz od témy, ale chcel som len ukázať, že hodnotenie a známka závisela od mnohých faktorov, ktoré často medik ani nemohol ovplyvniť. Ale aké také vedomosti z príslušného odboru boli nevyhnutné.

Bol slávnostný záver, promócia, kde sa odovzdávali diplomy o ukončení štúdia. Boli tam veľa normálnych indexov, ale červených bolo len niekoľko. Mohol som byť medzi nimi aj ja. Prehovárali ma, aby som si opravil známku z hygieny.

Nesúhlasil som. Bol som rád, že už mám po tom. Mrzelo ma len to, že som nedostal 500 slovenských korún.

Pekné na mojej promócií bolo, že náš promótor prof. Ondrejička, ináč prednosta internej kliniky, prišiel k mojej dcére, dal jej kyticu a povedal: „Gratulujem Ti, že si to vydržala.“ On ju totiž veľmi dobre poznal. Naše dieťa sme často nemali pri nikom nechať a na prednášky chodilo s nami. Teda aj na prednášky prof. Ondrejičku.

Otvoril som diplom a zistil som, že nie som doktor medicíny, ale iba promováný lekár. Dlhو trvalo, kým sa to zmenilo na MUDr.. Komunisti považovali inteligenciu za nepriateľov socializmu. Lekári patrili k inteligencii a tolerovali ich, pretože ich potrebovali. Lekárom všeobecne dali pokoj. Teda ako komu, mňa prenasledovali celý život. Doteraz neviem, čo som také mimoriadne socializmu vyviedol.

Autor: doc. MUDr. Juraj Filický, DrSc.

Zdroj- obrázok:

https://www.google.com/search?q=lek%C3%A1rska+fakulta&tbm=isch&ved=2ahUKEwj9u7vVpbXzAhVIHBoKHQwADjIQ2-cCegQIABAA&oeq=lek%C3%A1rska+fakulta&gs_lcp=CgNpbWcQAzIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgUIABCABDIFCAAQgAQ6CAgAELEDEIMBOggIABCABBCxA1C_VVjWaWCJamgAcAB4A1ABcI

gB6wmSAQQxMy4ymAEAoAEBqgELZ3dzLXdpei1pbWfAAQE&scient=img&ei=gVRdYb33Bci4aIyAuJAD&bih=880&biw=1920&rlz=1C1CHBF_skSK856SK856#imgrc=vQjzJ8fS4vdqCM

Zdroj- obrázok:

https://www.google.com/search?q=vysoko%C5%A1kolsk%C3%BD+diplom&tbm=isch&ved=2ahUKEwis14iEprXzAhVV9IUKHskoBRoQ2-cCegQIABAA&ooq=vysoko%C5%A1kolsk%C3%BD+diplom&gs_lcp=CgNpbWcQAzIFCAAQgAQyBQgAEIAEMgYIABAFEB4yBAgAEB4yBAgAEB4yBggAEAUQHjIECAAQGD0ICAAQgAQQsQM6CAgAELEDEIMBOgsIABCABBCxAxCDAToECAAAQz0ECAAAQz0GCAAQCBAeUJpQWLRiYORmaABwAHgBgAGQAogBnxGSAQYxMy41LjKYAQCgAQGqAQmd3Mtd2l6LWltZ8ABAQ&scient=img&ei=4lRdYazeMtXolwSp0JTQAQ&bih=880&biw=1920&rlz=1C1CHBF_skSK856SK856#imgrc=JdByQPqesnedM

Oliver

Tento príbeh som zažil ako brigádnik – dôchodca na výstavisku Incheba asi v roku 2004. Mal som službu pri vchode na výstavisko na vrátnici. Do areálu vstúpila mladá mamička so synom, ktorý mal asi 5 alebo 6 rokov. Mamička upozornila syna: „Oliver, počkaj ma, neponáhľaj sa!“

Ja som si to jeho meno, ani neviem prečo, zapamätal.

Po odchode z areálu, som chlapca opäť uvidel a spýtal som sa ho: „Oliver, čo ti priniesol Ježiško?“

Oliver zostal prekvapený, nič mi neodpovedal, iba sa opýtal svojej mamy: „Ako to, že tento pán pozná moje meno?“

A ja som mu odpovedal: „To vieš, Oliver, ja som možno kúzelný dedko z rozprávky.“

Odchádzali a mne sa zdalo, akoby mi to všetko aj uverili.

Autor: Ján Hebert

Zdroj – obrázok:https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fherviewfromhome.com%2Fwp-content%2Fuploads%2F2018%2F05%2Fshutterstock_373927723-1-768x511.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fherviewfromhome.com%2Fwhen-god-made-a-mother%2F&tbid=TMOPK2fVT2LqXM&vet=10CGMQMyiQAWoXChMI4LrHlqe18wIVAAAAAAB0AAAAEAL.i&docid=3KPzMFRE1m4MuM&w=768&h=511&q=mom%20and%20son&ved=0CGMQMyiQAWoXChMI4LrHlqe18wIVAAAAAAB0AAAAEAL

Niečo o zmysle života

Človek si v živote kladie veľa otázok. Mnohí sa pýtame, aký má život zmysel. Takže filozofujeme. Niektorí rád premýšľa. Filozofuje. Prečo som tu? Čo by bolo so mnou, keby som tu nebol? Niekedy mám pocit, že som tu úplne zbytočne, že nič nemá zmysel. Že všetko je len vývoj. Začiatok - zrod a koniec - zánik. Večný kolobeh. Či tu som alebo nie som. Všetko sa opakuje. So mnou, alebo bezo mňa. Som len hračka prírody? Bezvýznamná malilinká čiastočka, ktorú sfúkne vietor, odplaví voda, zničí gigantická sila, voči ktorej je človek bezmocný? Nechať sa teda unášať prúdom a nič nerobiť? Alebo som hračka boha? Boha, ktorý kladie podmienky a je pomstychtivý?

My radi boha do všetkého zaťahujeme, dávame mu za všetko zodpovednosť. Páči sa mi Boh, akého má Donald Walsch, ktorý napísal tri knihy Rozhovory s Bohom. Jeho Boh nie je sudca, ale kamarát. Je tolerantný, chápaný, veď on stvoril všetko. Aj pookušenia a nástrahy, je inteligentný a musí rátať s tým, že nimi všetci neprejdeme. Dal nám slobodu a veľa možností a my chceme vyskúšať všetko, to dobré aj to zlé.

Je nás osem miliárd. Ľudia sa stále rodia a zomierajú. Nie je to jedno o jedného viac alebo menej? Eckhard Tolle napísal, že sme ako jedna veľká skladačka. Ak by čo i len jeden dielik chýbal, skladačka by nebola úplná, nebola by dokonalá. Každý jeden diel tvorí celok. Takí dôležití sme. Vraj sme sem prišli preto, aby sme boli šťastní. Neprišli sme sem preto, aby sme niekoho zachraňovali alebo niečo dokazovali. Prišli sme sem preto, aby sme sa dobre cítili, aby sme sa tešili.

Ale, čo ak pociťujeme existenciálne prázdno? Niečo sme už zažili, možno sme splnili nejakú úlohu, možno sme sklamaní, unavení životom, cítime beznádej, prázdnotu. Kto nás zachráni?

Viktor Frankl povedal, že napriek všetkému treba povedať životu ÁNO. Čo vlastne má v živote najväčšiu hodnotu? Podľa niekoho hromadenie majetku, postavenie. Podľa niekoho rodina, služba Bohu.

Čo ak človek všetko má a napriek tomu nie je spokojný? Potrebujeme toho k životu skutočne málo. Ten, kto si to uvedomí, stane sa „dobrovoľne skromným“.

Zdroj: <https://www.prohuman.sk/content/nieco-o-zmysle-zivota>

100 – ročná oslávenkyňa

Domov seniorov ARCHA veľmi teší, že sa naša klientka, pani Jarmilka, dožila 100 rokov.

Usmievavá, upravená dáma oslávila svoj úctyhodný vek so svojim synom a vnučkou, ktorí za ňou prišli do zariadenia.

Spolu so zamestnancami si pripila detským šampanským na svoje zdravie.

Za naše zariadenie prajeme pani Jarmilke zdravie, šťastie, lásku od jej najbližšej rodiny a dobrú náladu. Veľmi sa tešíme, že aj po tých 100 rokoch je tu stále s nami a vytvára nám aj jej rodine úsmev na tvári.

26. september – Európsky deň jazykov

Čo o jazykoch nevieme?

„Koľko jazykov vieš, toľkokrát si človekom.“ Staré známe porekadlo, ktoré všetci poznáme.

Svet jazykov je fascinujúci a ukrýva množstvo pozoruhodností, o ktorých často ani netušíme. V tomto článku sa dočíta rôzne zaujímavosti zo sveta jazykov.

Mnohé pôvodné jazyky sa zachovali až dodnes, iné by ste v bežnej komunikácii hľadali márne.

Medzi zachované staré jazyky, ktorými sa vo svete hovorí aj v súčasnosti, patria napríklad:

čínština – v súčasnosti existuje 7 jazykových skupín čínštiny, najrozšírenejšou je mandarínska čínština, ktorá je materinským jazykom až 1,2 miliardy ľudí;

gréčtina – jej korene siahajú do 3 tisícročia pred n. l., je samostatnou vetvou indoeurópskej jazykovej rodiny;

latinčina– úradný jazyk Vatikánu, v bežnej komunikácii sa však nepoužíva; najstarší latinský text pochádza zo 7. storočia pred n. l.;

hebrejčina– jeden z troch biblických jazykov (popri aramejčine a gréčtine); hebrejčina je stará približne 3 000 rokov a spolu s arabčinou je oficiálnym jazykom v Izraeli;

arménčina – jazyk, ktorý sa asi najviac podobá gréčtine; arménsku abecedu vytvoril v roku 405 arménsky mních, lingvista a teológ Mesrop Maštoc;

kórejčina – predchodcom kórejčiny je jazyk kráľovstva Silla; v prvopočiatoch kórejčina nemala vlastné písmo, preto používala čínske znaky.

Na svete existuje celkovo asi 7 000 jazykov. Najviac jazykov sa používa v Ázii (okolo 2 200), v Európe je to len približne 260 jazykov.

Najrozšírenejším umelým jazykom je esperanto, odhaduje sa, že ho ovládajú zhruba dva milióny ľudí. V 60. rokoch v ňom boli dokonca natočené dva filmy.

Menej známa je skutočnosť, že existuje aj umelý jazyk s názvom Slovio, ktorý má slúžiť na dorozumievanie medzi slovanskými národmi. Jeho autorom je Slovák Mark Hučko.

Najprekladanejším oficiálnym dokumentom je Všeobecná deklarácia ľudských práv OSN, ktorá bola preložená do vyše 300 jazykov.

Bibliu alebo aspoň jej časti si môžete prečítať v 2 454 jazykoch, vďaka čomu je najprekladanejšou knihou.

Najprekladanejšou autorkou je Agatha Christie.

Krajinou, v ktorej sa hovorí najväčším počtom jazykov, je Papua Nová Guinea – používa sa ich tu viac ako 800.

Baskičtina je jediným jazykom v Európe, ktorý nemá príbuzné znaky so žiadnym iným známym jazykom. Hovorí sa ňou v oblasti Pyrenejí v Španielsku a vo Francúzsku.

Najväčší počet znakov (až 75) má abeceda kmérčiny (Kambodža). Najmenej znakov (len 11) používa abeceda jazyka rotokas (Papua Nová Guinea).

Najstarší doposiaľ známy písaný text pochádza z roku 4 500 pred našim letopočtom a bol objavený v Číne.

Vesmírne sondy Voyager 1 a Voyager 2, ktoré boli vypustené v roku 1977 a stále putujú vesmírom, nesú na svojich palubách pozlátené platne s nahrávkami pozdravov v 55 jazykoch sveta.

Jazyková záhada – tzv. Voynichov rukopis je záhadná ilustrovaná kniha z prvej polovice 15. storočia, ktorá je napísaná neznámym písmom v neznámom jazyku. Napriek snahe jazykovedcov, historikov i odborníkov na šifrovanie sa text knihy doteraz nepodarilo rozlúštiť.

Čínske znaky vznikli na základe tvaru vecí, ktorú opisujú. Napríklad, slovo strom vyzerá takto 木 a slovo les sú dva stromy 木木 .

My, Slováci, máme vetu úplne bez samohlások Strč prst skrz krk a Brazilčania majú vetu bez spoluhlások Ô, ó o auê aí (čo v preklade znamená Hej, dávaj pozor na ten hurhaj tam).

Slovenské slovo dcéra je jedinečné. Nielenže obsahuje písmeno, ktoré sa nevyslovuje, ale je to aj jediné pôvodné slovenské slovo, ktoré má dlhé É v koreni slova.

Zdroj:

<http://l2mastery.com/blog/languages/50-fun-facts-about-world-languages/>

<http://www.bbc.co.uk/languages/guide/languages.shtml>

<http://www.eurotrend21.sk/20-zaujímavosti-o-svetovych-jazykoch/>

<https://emefka.sk/zaujímavosti-z-cudzich-jazykov-ktore-ta-v-skole-nenaucia/>

Zdroj – obrázok:

<https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fwww.psychologicalscience.org%2Fredesign%2Fwp-content%2Fuploads%2F2018%2F04%2FGettyImages-180722472-609x419.jpg&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.psychologicalscience.org%2Fpublications%2Fobserver%2Fobsonline%2Fbalancing-speaking-and-listening-for-language-learning.html&tbnid=PQOTdedSLC5kCM&vet=12ahUKEwjSi9->

Skupiny slov

Podčiarknite slovo, ktoré nepatrí do skupiny

hviezda – pohár – šálka – lyžička – tanier – vidlička –
podšálka

morka – hus – obrus – kôň – zajac – myš – mačka –
kohút

máj – marec – november – september – pohár – jún –
apríl

hruška – višňa – televízor – slivka – jablko – marhuľa

servítka – papier – kniha - sýkorka – noviny – časopis

vetrovka – čiapka – šál – rukavice – voda – čižmy

noha – deka – ruka - hlava – rameno – oko – koleno

Dopíšte názvy jedál

MLIE__

SMOT___

MAS__

BRYN___

JOGU__

KOLÁ__

TVA___

PEČI__

ROŽ__

BUCH__

ARCHA noviny vydáva DS ARCHA. Redakčná rada: kolektív zamestnancov a prijímateľov sociálnej služby. Text graficky upravil: kolektív redakčnej rady. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť príspevky podľa potreby tak, aby sa nezmenil ich význam.